

LIKESTILLINGS- OG DISKRIMINERINGSNEMNDA

ÅRSRAPPORT

2011

Forord

Likestillings- og diskrimineringsnemnda legger frem sin sjette årsrapport.

Antall saker brakt inn for Nemnda i 2011 har hatt en liten nedgang sammenliknet med 2010.

Det har vært et utfordrende og hektisk år på grunn av flere utskiftninger i sekretariatet.

Nemnda har likevel klart å behandle flere saker enn i 2010. Det har vært avholdt 10 møter i Nemnda i 2011.

I underkant av 20 saker gjaldt forhold knyttet til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. I underkant av 10 saker gjaldt forhold knyttet til diskrimineringsloven. Ca. 15 saker gjaldt vurdering etter likestillingsloven, mens ca. 6 saker gjaldt spørsmål om aldersdiskriminering. Fem saker gjaldt klager over Ombudets henleggelse/avvisning.

Oslo, 15. februar 2012

Trude Haugli
leder

Else Anette Grannes
sekretariatsleder

Innledning

Likestillings- og diskrimineringsnemnda ble opprettet 1. januar 2006.

I 2011 har Nemnda hatt følgende medlemmer:

Trude Haugli, leder
Gudrun Holgersen, nestleder
Thom Arne Hellerslia
Abid Q. Raja
Britt Elin Strand
Jan Tøssebro
Johan Kr. Øydegard (sluttet som medlem høsten 2011)
Racha Maktabi

Varamedlemmer:

Kåre Lilleholt
Sissel Markhus
Lena Renate Bendiksen
Arve Martin Bjørnvik

Nemnda er delt i to avdelinger, med fem medlemmer i hver. Leder og nestleder deltar i begge avdelingene.

Det ble avholdt 10 ordinære nemndsmøter i 2011.

Nemndas sekretariat har i 2011 bestått av to medarbeidere, en sekretariatsleder og en rådgiver.

Sekretariatet er lokalisert i egne kontorlokaler i Møllergata 24 i Oslo sentrum. Nemnda leier lokaler til nemndsmøtene for å sikre full tilgjengelighet for alle.

Nemndas myndighet og oppgave

Likestillings- og diskrimineringsnemnda er et uavhengig forvaltningsorgan administrativt underordnet Kongen og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Departementet kan ikke gi instruks om eller omgjøre Nemndas utøving av myndighet i enkeltsaker.

Nemndas myndighet og oppgaver er regulert i lov av 10. juni 2005 nr. 40 om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda med tilhørende forskrift av 16. desember 2005 om organisasjon og virksomhet for Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda.

Nemnda håndhever følgende lover:

- lov 9. juni 1978 om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven)
- lov 3. juni 2005 om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv. (diskrimineringsloven)
- lov 20. juni 2008 nr. 42 om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
- arbeidsmiljøloven kapittel 13 om vern mot diskriminering

og diskrimineringsforbudene i følgende boliglover:

- husleieloven
- eierseksjonsloven
- burettslagslova
- bustadbyggjelagslova

Nemnda kan treffe vedtak eller gi uttalelser om det foreligger brudd på de lovene den er satt til å håndheve.

Nemnda kan pålegge stansing, retting og andre tiltak som er nødvendige for å sikre at diskriminering, trakassering, instruks eller gjengjeldelse opphører og for å hindre gjentakelse. Nemnda kan sette en frist for oppfyllelse av pålegget.

Nemnda kan treffe vedtak om tvangsmulkt for å sikre gjennomføring av pålegg dersom fristen for å etterkomme pålegget er oversittet.

Nemnda kan ikke treffe vedtak i saker som gjelder vedtak truffet av andre forvaltningsorganer eller i saker som gjelder beslutninger truffet av Kongen eller departementene. Nemnda kan gi en ikke-bindende uttalelse i slike typer saker.

Nemnda kan ikke treffe avgjørelser som etter arbeidstvistloven hører under Arbeidsretten.

Nemndas vedtak er endelige forvaltningsvedtak som ikke kan overprøves gjennom forvaltningsklage. Vedtakene kan bringes inn for domstolene til full prøving av saken. Søksmål må reises innen tre måneder etter at underretning om vedtaket er mottatt. Søksmål rettes mot staten ved Nemnda.

Saker

Alle sakene behandles først av Likestillings- og diskrimineringsombudet, som gir en uttalelse. I hastesaker kan Ombudet fatte bindende vedtak etter diskrimineringsombudsloven § 4. Da blir Nemnda ordinær klageinstans.

I løpet av 2011 fikk Nemnda oversendt 53 saker til behandling fra Ombudet. Nemnda behandlet totalt 50 saker i løpet av 2011. En av sakene ble trukket like i forkant av Nemndsbehandling. En annen av sakene ble behandlet i to møter. Nemnda har derfor fattet vedtak/avgitt uttalelse i 48 saker.

Totalt 30 saker som ble behandlet av Nemnda i 2011 var saker fra 2010.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var i 2011 på nesten 31 uker. Saksbehandlingstiden har dermed økt sammenliknet med 2010. Saksbehandlingstiden har også økt i løpet av 2011. Sakene som ble behandlet tidlig i 2011 hadde gjennomsnittlig kortere saksbehandlingstid enn de som ble behandlet sent i året.

Nemnda avholdt sitt første møte i januar måned og skulle etter planen ha månedlige møter i løpet av året. På grunn av utskiftninger i sekretariatet medio 2011, ble et planlagt møte i september utsatt. I stedet ble det avholdt to møter i oktober. Dette økte saksbehandlingstiden for de berørte sakene.

I underkant av 20 saker gjaldt forhold knyttet til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. I underkant av 10 saker gjaldt forhold knyttet til diskrimineringsloven. Ca. 15 saker gjaldt vurdering etter likestillingsloven, mens ca. 6 saker gjaldt spørsmål om aldersdiskriminering. Fem saker gjaldt klager over Ombudets henleggelse/avvisning.

Ombudet brakte på eget initiativ syv saker inn for Nemnda. En av disse gjaldt spørsmål om forskjellsbehandling på grunn av foreldrepermisjon (likestillingsloven § 3). Fire av sakene gjaldt universell utforming. To saker gjaldt kommuners likestillingsredegjørelser (likestillingsloven § 1a).

I 17 av sakene er Nemnda kommet til en annen konklusjon enn Ombudet. Tendensen er at Nemnda i mindre grad enn Ombudet finner at det aktuelle forhold er i strid med diskrimineringslovgivningen.

Ingen av Nemndas saker er i 2011 bragt inn for domstolen til overprøving.

Delmål: Effektiv håndheving av diskrimineringslovgivningen

Nemnda følger forvaltningslovens saksbehandlingsregler for enkeltvedtak, med de unntakene som er fastsatt i forskrift 16. desember 2005 om organisasjon og virksomhet for Likestillings- og diskrimineringsombudet og Likestillings- og diskrimineringsnemnda. I en del saker gir Nemnda en ikke-bindende uttalelse. Også i slike tilfeller følger saksbehandlingen reglene for enkeltvedtak i forvaltningsloven og forskriften.

Nemnda har lagt vekt på å gi god informasjon til partene gjennom hele saksgangen fram til endelig vedtak eller uttalelse foreligger. Etter at Nemnda har mottatt saken fra Ombudet, får partene og Ombudet tilsendt en redegjørelse i saken, til kommentar. Samtidig stiller

sekretariatet partene de spørsmålene som er nødvendig for en tilfredsstillende opplysning av saken. Senest tre uker før Nemndas forhandlinger får partene og Ombudet tilsendt informasjon om sted og tidspunkt for møtet, samt informasjon om at det er anledning til å være til stede under forhandlingene, enten fysisk eller pr. telefon.

Minst én uke før møtet i Nemnda sender sekretariatet ut en korrigert redegjørelse.

Redegjørelsen omfatter sakens faktum, partenes argumenter, lovgrunnlaget, forarbeider og rettspraksis og en drøftelse pro-/contra vedrørende de rettslige spørsmålene. Redegjørelsen med vedlagt rettspraksis sendes deretter til Nemndas medlemmer, til partene og til Ombudet. Nemndas medlemmer mottar i tillegg alle sakens øvrige dokumenter.

I Nemndas møte får partene anledning til å redegjøre for sine synspunkter og Nemndas medlemmer kan stille spørsmål til partene. Ombudets representant får anledning til å gi kommentarer. I enkelte saker har det også blitt gitt opplysninger fra vitner.

I de fleste sakene blir Nemndas konklusjon utformet i møtet og meddelt partene og Ombudet enten samme dag, eller dagen etter møtet. Begrunnelsen blir utformet skriftlig i ettertid.

For å sikre en effektiv håndheving av lovgivningen er det viktig at sakene behandles så raskt og effektivt som mulig etter at Nemnda får sakene oversendt fra Ombudet. En del av sakene har allerede vært i systemet i opptil to år før de oversendes Nemnda, og Nemndas sekretariat har, for å sikre en effektiv håndheving, prioritert å legge disse sakene frem for Nemnda foran nyere saker. Når hendelsene ligger noe tilbake i tid, kan det by på problemer dersom det er behov for å innhente ny informasjon for å få sakene tilstrekkelig belyst.

Nemnda har i sine møter i løpet av 2011 behandlet 5 saker pr møte. Det er ikke mulig med dagens organisering å øke antallet saker pr. møte ytterligere.

For å sikre at nemndas vedtak etterleves, har Nemnda i flere saker gitt pålegg til den parten som har opptrådt i strid med loven, om å rette opp i det diskriminerende forholdet.

En effektiv håndheving av diskrimineringslovverket forutsetter at Nemndas saker og avgjørelser gjøres tilgjengelige. På Nemndas nettside publiseres alle vedtak og uttalelser fra Nemnda. Alle vedtak og uttalelser blir også sendt Lovdata for publisering.

I forkant av Nemndas møter blir det lagt ut informasjon på Nemndas hjemmesider om sakene som skal behandles i møtet. Nettsiden gir forøvrig informasjon om Nemndas medlemmer, sekretariat og arbeid, samt saksbehandlingen og lovgrunnlaget.

På grunn av stor arbeidsbelastning i sekretariatet ble ikke hjemmesiden oppdatert høsten 2011. Informasjonsarbeidet vil være et prioritert område i 2012, når bemanningen i sekretariatet blir mer stabil.

Regnskapsrapportering

Driftsutgifter

Bevilgninger gitt i Prop. 1 S. (2010-2011)	2 363 000,-
Overført fra forrige termin	116 000,-
Reduksjon av tillatt overføring	0,-
Endring i bevilgning med angivelse av Prop. nr. S og Innst. nr. S.	0,-

Lønnsregulering	23 000,-
Annen regulering i medhold av stortingsvedtak	0,-
Sum bevilgning	2 502 000,-
Regnskap	2 289 509,-
Mindreutgift	212 490,-

Forbruket har i hovedsak vært knyttet til avlønning av medarbeidere i sekretariatet, drift av Nemndas kontor, utgifter til leie av møtelokaler og godtgjørelse og reiseutgifter til Nemndas medlemmer.

Likestillings- og diskrimineringsnemnda har hatt mindreforbruk i forhold til bevilgningen for 2010. Dette skyldes blant annet at det i deler av året ikke har vært full bemanning i sekretariatet. Tidligere sekretariatsleder sluttet i juni 2011 og jobbet ca. 20 prosent fra 20. juni 2011 frem til ny sekretariatsleder var på plass i oktober.

Som følge av den reduserte bemanningen har også innkjøp av kontorutstyr mv blitt utsatt.

Krav om rapportering: personalforvaltning, risikostyring, og internkontroll

Det har i løpet av 2011 vært full utskiftning av Nemndas sekretariat. Tidligere sekretariatsleder sluttet i juni 2011, mens ny leder tiltrådte i oktober. Daværende rådgiver i sekretariatet sluttet i oktober. Ny rådgiver i engasjement begynte ca. 1. oktober, men sa opp sin stilling ved årsskiftet.

Risikostyring for Likestillings- og diskrimineringsnemnda er knyttet opp til sårbarheten i form av at Nemndas sekretariat kun har to ansatte. Sekretariatet er svært sårbart når det gjelder vakanse både i form av sykefravær eller dersom noen slutter. Videre medfører stor arbeidsbelastning for sekretariatets ansatte sårbarhet knyttet til den administrative styringen av Nemndas virksomhet. Det arbeides videre med utvikling av gode saksbehandlingsrutiner og rutiner for overlapping og overføring av kunnskap.

I løpet av året er det skriftliggjort arbeids- og saksbehandlingsrutiner for saker som skal behandles av Nemnda. Videre har det høsten 2011 vært arbeidet med den administrative styringen av Nemndas virksomhet.

Nemnda har løpende serviceavtale om vedlikehold av datasystemet. Sekretariatet foretar backup av datasystemet i tråd med løsning foreslått av it-konsulent. Det er planlagt full utskiftning av PC-er våren 2012. Ny service- og driftsavtale vil samtidig bli inngått.

Aktivitets- og redegjørelsesplikter

I løpet av 2011 avsluttet både sekretariatsleder Mariann Helen Olsen og rådgiver Synnøve Leikvoll sitt arbeidsforhold.

Stillingen som sekretariatsleder ble lyst ut våren 2011 og i utlysningsteksten ble det fremhevet at den statlige arbeidsstyrken skal gjenspeile mangfoldet i samfunnet. Det ble presisert at arbeidsforholdene ville bli tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne. September 2011 ble videre stilling som rådgiver/seniorrådgiver i sekretariatet lyst ut. Det ble ved årsskiftet tilsatt to jurister etter denne prosessen, med tiltredelse mars 2012.

Ved rekruttering til stillinger i sekretariatet arbeides det for å ivareta kjønnsperspektivet.

Det har ikke vært sykefravær i sekretariatet i 2011. Ingen av sekretariatets medarbeidere har hatt foreldrepermisjon i 2011.

Det arbeides fortsatt med å skriftliggjøre og videreutvikle gode arbeids- og saksbehandlingsrutiner. Videre arbeides det med å etablere stabil og sikker drift av Nemndas kontor.

I Nemnda er det lik fordeling mellom kvinner og menn.

Nemndas møter avholdes i lokaler som er tilgjengelige for alle, og i tråd med kravene om universell utforming.

Sekretariatets lokaler er også tilrettelagt for alle. Husleiekontrakten i nåværende lokaler løper ut i april 2012. Det har høsten 2011 vært arbeidet med å finne nye og egnede lokaler for sekretariatet. Det er et ufravikelig krav at også nye lokaler skal være tilgjengelige for alle.

Handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser

Sekretariatet leier lokaler av Storebrand som er vurdert ut fra miljøstandarder der følgende parametre inngår:

- energiforbruk
- vannforbruk
- kildesortering
- asbest
- inneklimatesting med luftmengdemåling /partikkel telling m.m
- utfasing av halon som slukkemiddel
- miljøvennlig renhold
- materialvalg ved rehabilitering /ombygging

Tilknyttet sekretariatets lokaler er det kildesortering for papp/papir og spesialavfall.

Sekretariatet tilstreber innkjøp av miljøvennlig papir og rekvisita.

Nettstedet er gjort lettere tilgjengelig for synshemmede, blant annet ved mulighet for stor skrift og kontrastfarger. Nettsidene er også i samsvar med de standarder Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har satt for publisering av dokumenter på offentlige nettsider.

Oppsummering:

Året 2011 har vært et utfordrende og hektisk år, særlig på bakgrunn av stadige utskiftninger i sekretariatet. Nemnda har likevel klart å behandle flere saker som i 2010. Nemnda har prioritert behandlingen av enkeltsaker, til dels på bekostning av et mer generelt informasjonsarbeid.